

УДК 311.121:[331.52:332.12]

О. С. Корепанов,
к. е. н., доцент, доцент кафедри статистики, обліку та аудиту,
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, м. Харків
Ю. О. Лазебник,
к. е. н., доцент, доцент кафедри статистики, обліку та аудиту,
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, м. Харків

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СТАТИСТИЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ЗАЙНЯТОСТІ В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ

O. Korepanov,
PhD, Associate Professor, Associate Professor of Statistics,
Accounting and Auditing Department, V.N. Karazin Kharkiv National University
Yu. Lazebnyk,
PhD, Associate Professor, Associate Professor of Statistics,
Accounting and Auditing Department, V.N. Karazin Kharkiv National University

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL BACKGROUND TO STATISTICAL ASSESSMENT OF EMPLOYMENT QUALITY IN LOCAL UNITS

Статтю присвячено дослідженню актуальних питань статистичного оцінювання якості зайнятості, що є надзвичайно важливим для забезпечення сталого розвитку територіальних громад. Вказано, що в останні десятиріччя суттєво зросли масштаби нестандартних видів зайнятості, посилилася різноманітність видів зайнятості. Різноманітні аспекти якості зайнятості визначені в серії досліджень європейських умов праці (The European Working Conditions Survey — EWCS). Наведено результати опитування за деякими країнами Європи щодо ступеня задоволення зайнятості. Вказано, що статистична основа для вимірювання якості зайнятості на національному рівні має цілком відповідати Основним принципам офіційної статистики ООН.

У статті визначено, що якість зайнятості охоплює такі аспекти, як безпека і етика зайнятості, дохід і пільги від зайнятості, графік роботи, тривалість робочого часу, поєднання трудової діяльності та особистого життя, стабільність зайнятості і соціальний захист, підвищення кваліфікації та професійне навчання, а також трудова мотивація і пов'язані з зайнятістю відносини. Зайнятість аналізується не тільки як джерело доходу, але й інструмент набуття соціального благополуччя, власної гідності та самоповаги.

За результатами проведеного дослідження встановлено, що в процесі формування набору показників якості зайнятості необхідно спиратися на резолюції і керівні принципи Міжнародних конференцій статистиків праці (МКСП), декларації, конвенції та рекомендації, ухвалені Міжнародною організацією праці (МОП), інші діючі міжнародні стандарти, а також великий досвід міжнародних досліджень.

The article focuses on the research of urgent issues on statistical assessment of employment quality, which is believed to be very important for sustainable development of local units. It states upon a significant expansion of untypical works and increased employment heterogeneity in recent decades. Various aspects of employment quality have been determined in the European Working Conditions Surveys — (EWCS). Employment satisfaction survey results across some European countries are specified herein. The statistical framework for measuring employment quality at the national level is specified to comply fully with the UN Fundamental Principles of Official Statistics.

The article states that employment quality covers such aspects as employment safety and ethics, income and benefits from employment, work schedule, working hours, work and life balance,

employment stability and social protection, professional development and training, and also work motivation and work-associated relationships. Employment is analyzed not only as a source of income but also as a tool for social well-being, self-esteem, and self-respect.

According to the results of the research, development of employment quality indicators should rely on resolutions and guidelines of the International Conference of Labor Statisticians (ICLS), declarations, conventions, and recommendations adopted by the International Labor Organization (ILO), other applicable international standards, and great experience of international researches.

Ключові слова: групи статистичних показників, Міжнародна організація праці (МОП), сталий розвиток, статистичне оцінювання, якість зайнятості.

Key words: groups of statistical indicators, International Labor Organization (ILO), sustainable development, statistical assessment, quality of employment.

ВСТУП

Сталий розвиток суспільства значно залежить від "розумної", якісної та здорової робочої сили та сталої якості зайнятості.

Якість зайнятості є важливим питанням для територіальних громад, органів управління, уряду, науковців, бізнес-структур і дослідників. У багатьох країнах за останні кілька десятиліть різноманітність видів зайнятості посилюється. Масштаби нестандартних видів зайнятості суттєво зросли, в той час як частка стандартних робочих місць із зайнятістю на умовах безстрокового договору та в режимі повного робочого дня зменшилася. Ці питання підкреслюють важливість збору більш систематизованої інформації щодо якості зайнятості, покликаній доповнити традиційні кількісні показники ринку праці [2].

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідженням проблем зайнятості населення України займалися такі науковці, як: З. Бараник, В. Васильченко, О. Грішнова, Н. Коваленко, С. Коваль, Е. Лібанова, С. Мельник, А. Нікіфорова, В. Онікієнко, І. Петрова, В. Петюх, С. Пирожков, В. Покришук, М. Семикіна, А. Семенов, В. Скуратівський, М. Черепанський, Л. Чуйко, В. Шамота, І. Штундер та ін. [1; 3; 4].

Мало дослідженням залишається такий надзвичайно важливий аспект, як якість зайнятості. Важливість якості зайнятості в рамках своєї роботи підкреслюють багато міжнародних організацій, особливо Міжнародна організація праці (МОП) та Європейський фонд поліпшення умов життя і праці — Єврофонд (European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions) [5].

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою дослідження є формування теоретико-методологічних засад статистичного оцінювання якості зайнятості в територіальних громадах для створення науково обґрунтованої бази удосконалення територіальних та місцевих програм зайнятості населення в Україні.

ВИКЛАДЕННЯ ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

З моменту свого заснування Європейський Союз приділяв значну увагу зайнятості, а поліпшення умов праці є однією з ключових пріоритетних цілей у країнах Європи. Відповідно до Стратегії "Європа 2020" зайнятість і якість праці визначені як найважливіші елементи

забезпечення розумного, всеосяжного і сталого розвитку, що сприяє подоланню структурних недоліків у європейській економіці, підвищенню її конкурентоспроможності та продуктивності, а також забезпеченню стійкої соціальної ринкової економіки. Підвищення якості праці є одним з "керівних принципів" програми роботи в галузі соціальної політики Європейського Союзу (ЄС) [6].

Ще в 2000 році глави держав і урядів ЄС встановили "спільну мету переходу до повної зайнятості шляхом створення не тільки додаткових, але і більш якісних робочих місць", а також було зроблено висновок про те, що підвищення якості та продуктивності праці є одним із пріоритетів ЄС [10].

Зайнятість має центральне значення для життя людей в багатьох країнах, причому не тільки як джерело доходу. Зайнятість впливає на якість життя у багатьох відношеннях: вона часто надає почуття власної гідності, відкриває можливості для спілкування з іншими тощо. Водночас деякі види зайнятості можуть мати негативні наслідки для здоров'я й обмежувати можливості в сфері особистого життя, тобто зайнятість інколи пов'язана з ризиками [16].

У багатьох країнах становище в області зайнятості характеризується значними відмінностями в залежності від демографічних і соціальних груп населення, так само як і в регіональному (міжнародному) розрізі. Якість зайнятості може мати важливе значення в країнах, які стикаються з проблемою старіння трудових ресурсів, оскільки це є одним з ключових чинників підвищення сталості занятості [9].

Головна мета роботи МОП полягає в "розширенні можливостей жінок і чоловіків для отримання гідної і продуктивної роботи". Але слід зазначити, що характеристики зайнятості чоловіків і жінок можуть відрізнятися у багатьох відношеннях. Таким чином, якість зайнятості має вимірюватися не тільки по відношенню до всіх зайнятих осіб, а й за відповідними підгрупами, такими як чоловіки і жінки, молоді й літні працівники або корінні мешканці й мігранти.

Робота ЄЕК ООН, що стосується різноманітних аспектів якості зайнятості, розпочата в 2000 році. В 2005 і 2007 роках було створено дві цільові групи для проведення роботи з гармонізації методології вимірювання якості зайнятості. Цільова група 2007 року розробила основу для вимірювання якості зайнятості по семи вимірах за допомогою більш ніж 50 показників і провела серію імплементаційних досліджень. Така основа до моменту закінчення терміну повноважень цієї цільової групи була впроваджена щонайменше в дев'яти країнах.

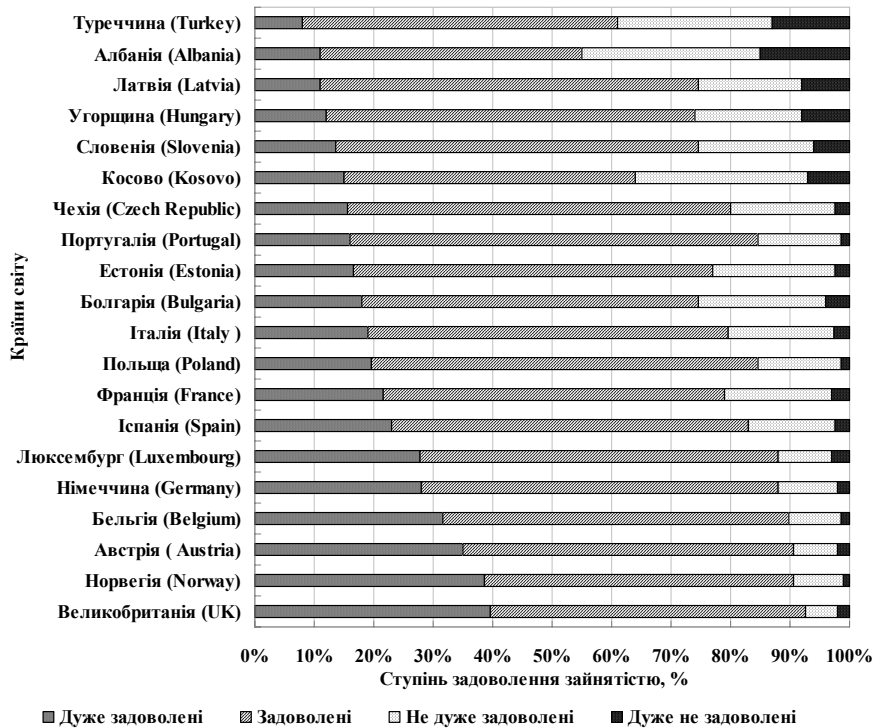

Рис. 1. Ступінь задоволення зайнятістю за країнами Європи

Джерело: побудовано за даними [7].

Індикатори для оцінювання якості зайнятості обговорювались на п'ятдесят восьмій сесії Конференції Європейських статистиків 8—10 червня 2010 р. [12].

Було проведено серію досліджень європейських умов праці (The European Working Conditions Survey — EWCS), що спрямовано на:

- вимірювання на гармонійній основі умов праці в європейських країнах;
- аналіз відносин між різними аспектами умов праці;
- визначення груп зайнятості за ризиками та проблемами, що викликають занепокоєння, а також напрямів прогресу;
- моніторинг тенденцій у часі;
- сприяння розвитку європейської політики, зокрема питанням якості зайнятості.

EWCS може сприяти обговоренню різноманітних аспектів якості зайнятості й забезпеченню добробуту на місцевому та регіональному рівнях.

У ході п'ятого дослідження EWCS у 2010 році було опитано 44 тис. зайнятих з 34 європейських країн, які працювали та були класифіковані як зайняті.

Так, наприклад, результати опитування за деякими країнами Європи щодо ступеня задоволення зайнятістю наведено на рисунку 1.

Головною метою п'ятого EWCS була розробка статистичної основи для вимірювання якості зайнятості, тобто статистичного інструментарію, який міг би гнучко застосовуватися та використовуватися в різних контекстах залежно від конкретних потреб політики та інституційних особливостей країн.

Сучасна концепція якості зайнятості спирається на визначення зайнятості, схвалене в Резолюції про статистику праці, зайнятості та недовикористання робочої сили, що прийнята на 19-й Міжнародній конференції статистиків праці, що відбулася в жовтні 2013 року [14].

Ця Резолюція містить не тільки уточнення до існуючих стандартів МКСП, що стосуються концептуальних визначень і керівних принципів щодо робочої сили і суміжних компонентів, але також нові основи і керівні принципи для вимірювання різних форм трудової діяльності і рекомендації щодо показників недовикористання робочої сили.

З своєю сутністю, якість зайнятості можна визначити як складну концепцію. Підходи до її визначення та елементи залежать від того, з якої точки зору оцінюється якість зайнятості — суспільства, підприємства або окремої людини [17].

Слід зазначити, що при визначенні сутності поняття "високоякісна зайнятість" існують як однакові позиції, так і відмінності у підходах з точки зору суспільства, підприємства або окремої людини. Зокрема як роботодавці, так і працівники глибоко зацікавлені в скороченні числа нещасних випадків на виробництві. Крім того, працівники, як правило, зацікавлені в роботі на прибутковому підприємстві. Однак можуть також існувати і точки зору, що не співпадають: наприклад, працівник може вважати "невисокою заробітною платою" рівень, який роботодавець може розглядати в якості високих витрат на робочу силу, що знижують прибуток підприємства.

Група експертів з вимірювання якості зайнятості використовує підхід до оцінки якості зайнятості виходячи з перспективи окремої особи. Якість зайнятості може бути визначена як вся цілісність аспектів зайнятості, здатних впливати на добробут зайнятих осіб. Іншими словами, якість зайнятості охоплює такі аспекти, як безпека і етика зайнятості, дохід і пільги від зайнятості, графік роботи, тривалість робочого часу, поєднання трудової діяльності та особистого життя, стабільність зайнятості і соціальний захист, підвищення кваліфікації та професійне навчання, а також трудова мотивація і пов'язані з зайнятістю відносини. Зайнятість аналізується не тільки як джерело доходу, але й інструмент набуття соціального благополуччя, власної гідності та самоповаги.

Статистична основа для вимірювання якості зайнятості на національному рівні має повністю відповідати Основним принципам офіційної статистики ООН (табл. 1) [8].

При оцінюванні якості зайнятості зі статистичної точки зору не існує оціночних суджень щодо відмінностей між "високоякісною" або "низькоякісною" зайнятістю, але використовуються показники, які є значущими для вимірювання якості зайнятості. Право оціночного судження належить користувачам даних.

Певна інформація, що стосується якості зайнятості, може бути наявною в одній країні, але відсутньою в іншій. Розробка повністю ідентичною інформації по кожній країні навряд чи можлива або доцільна. Рекомендований підхід,

Таблиця 1. Основні принципи офіційної статистики

Основні принципи	Характеристика
Актуальність, неупередженість та рівний доступ	Офіційна статистика, відповідаючи критеріям практичної корисності, повинна бути складена та надана неупередженими офіційними статистичними органами для забезпечення права громадян на публічну інформацію, та є невід'ємним елементом інформаційної системи демократичного суспільства, що забезпечує уряд, економіку та громадськість даними про економічну, демографічну, соціальну та екологічну ситуацію
Професійні стандарти та етика	Задля збереження довіри до офіційної статистики, статистичні установи повинні приймати рішення відповідно до професійних міркувань, включаючи наукові принципи та професійну етику щодо методів та процедур збору, обробки, зберігання та подання статистичних даних
Підзвітність та прозорість	Для полегшення правильної інтерпретації даних статистичні установи повинні представляти інформацію відповідно до наукових стандартів щодо джерел, методів та процедур статистики
Запобігання неправильному використанню	Статистичні відомства мають право коментувати помилкове трактування та неправильне використання статистики
Джерела офіційної статистики	Дані для статистичних цілей можуть бути отримані з усіх типів джерел, будь то статистичні огляди або адміністративні записи. Статистичні агенції повинні вибрати джерело щодо якості, своєчасності, витрат та навантаження на респондентів
Конфіденційність	Індивідуальні дані, зібрані статистичними органами для узагальнення, незалежно від того, чи вони стосуються фізичних або юридичних осіб, повинні бути строго конфіденційними та використовуватися виключно для статистичних цілей
Законодавча база	Закони, нормативні акти та заходи, на яких базуються статистичні системи, повинні бути оприлюднені
Національна координація	Координація між статистичними агенціями всередині країн є необхідною умовою для дотримання послідовності та ефективності функціонування статистичної системи
Використання міжнародних стандартів	Використання статистичними органами в країнах світу міжнародних концепцій, класифікацій та методів сприяє гармонізації та ефективності статистичних систем на всіх офіційних рівнях
Міжнародне співробітництво	Двостороннє та багатостороннє співробітництво в галузі статистики сприяє покращенню систем офіційної статистики у всіх країнах

скоріше, полягає в пропозиції вичерпного набору показників, які країни будуть використовувати самостійно. Країни можуть на свій розсуд відібрати ті показники, які вони вважають корисними виходячи зі своїх національних умов, а також вибрати відповідне джерело даних.

Слід звернути особливу увагу на той факт, що жоден окремо взятий показник не може надати цілісне уявлення про тенденції, що притаманні сфері якості зайнятості. Тому для одержання повного уявлення про відповідні процеси доцільним є спільний аналіз різних показників.

Зазначений підхід надає змогу користувачам вимірювати якість зайнятості, виходячи з перспективи окремої особи. Таким чином, статистичні показники для вимірювання якості зайнятості базуються на складових якості зайнятості, які є релевантними з точки зору зайнятої особи. В рамках здійснюваної останнім часом концептуальної роботи пропонується схожий підхід, який полягає у визначенні якості зайнятості як набору характеристик зайнятості, що впливають на добробут кожного робітника [12].

Запропонована статистична методологія призначена для вимірювання якості зайнятості згідно з [14], тобто роботи в обмін за оплату або прибуток. Разом з тим багато індикаторів і показників можуть бути також адекватно застосовані для характеристики інших видів трудової діяльності, зокрема, для оцінювання виробництва товарів для власного використання і неоплачуваної роботи стажерів. Залежно від національних умов, країни можуть розглянути можливість розширення сфери охоплення статистичних показників та охопити інші види трудової діяльності, якщо вважатимуть це за необхідне. В такому разі рекомендується здійснювати розділення трудової діяль-

ності за видами. В ідеалі, якість зайнятості осіб, які працюють на кількох роботах, має узагальнювати характеристики додаткової роботи.

Якість зайнятості є багатовимірною концепцією, що характеризується численними аспектами або вимірами, які пов'язані із задоволенням різноманітних потреб людини. Статистична основа визначає концепцію якості зайнятості у вигляді семи груп. Вимірювання поділяють-

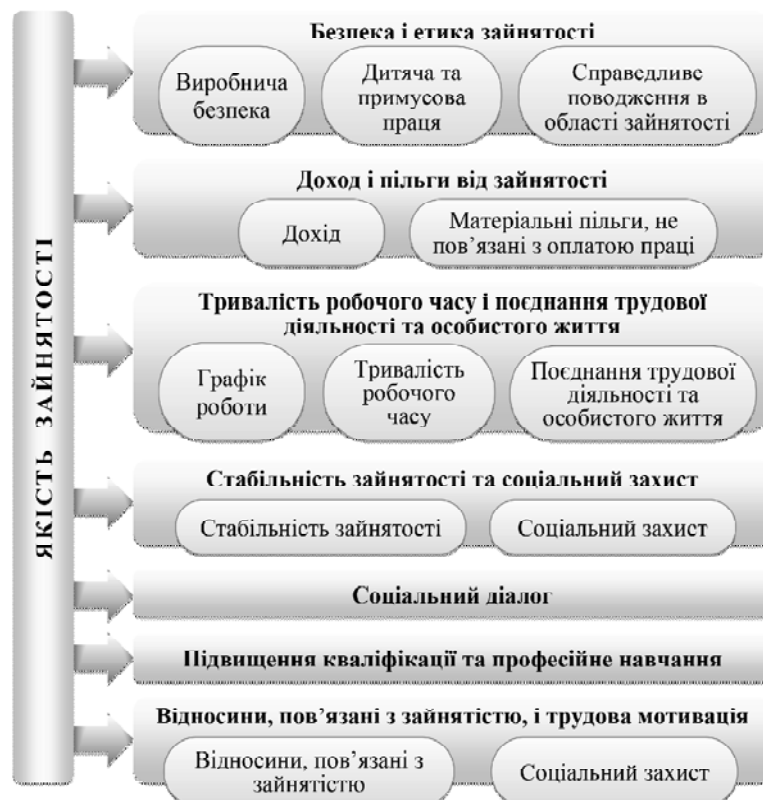

Рис. 2. Групи статистичних показників для вимірювання якості зайнятості

Джерело: побудовано за даними [15].

ся у відповідних випадках на підгрупи. На рисунку 2 наведено групи і підгрупи статистичних показників для вимірювання якості зайнятості.

Важливо відзначити, що порядок груп не передбачає ніякої ієрархії, кожна з них може вважатися в рівній мірі важливою. Так, наприклад, як дохід і пільги від зайнятості, так і стабільність зайнятості й соціальний захист є важливими аспектами якості зайнятості, важко стверджувати, що гідна оплата праці важливіше стабільності зайнятості та навпаки. Наведені на рис. 2 групи показників, хоча і тісно взаємопов'язані між собою, та мають також певну незалежність одна від одної.

На оцінку якості зайнятості впливає конкретний соціально-економічний контекст. Так, на рівні країни якість зайнятості осіб, які працюють лише кілька годин, може оцінюватися по-різному в період економічного спаду в порівнянні з періодом високих темпів зростання. Аналогічним чином визначення "високоякісних" і "низькоякісних" робочих місць може бути різним у різних країнах в залежності від середнього рівня доходу в цих країнах.

Якість зайнятості має також і суб'єктивну складову. Одна і та ж характеристика зайнятості може розглядатися одним працівником як така, що приносить значне внутрішнє задоволення, а іншим — в якості такої, що викликає стрес. Одні можуть вважати роботу в режимі неповного робочого дня вдалою можливістю забезпечити гармонійне поєднання трудової діяльності та особистого життя, в той час як інші будуть незадоволені меншими можливостями отримання доходу при роботі в режимі неповного робочого дня та рівнем їх соціального благополуччя. Крім того, робота, яка вважається перспективною на одному етапі життя, може бути непривабливою на іншому.

Визначення статистичних показників якості зайнятості передбачає відповідність резолюціям і керівним принципам МКСП, деклараціям, конвенціям та рекомендаціям, ухваленим Міжнародною організацією праці (МОП), існуючим міжнародним стандартам, а також необхідність використання досвіду міжнародних досліджень. На міжнародному рівні існує широкий консенсус щодо того, що деякі типи зайнятості повинні бути скасовані. Це стосується дитячої праці та примусової праці. Велике число міжнародних досліджень, що проведені протягом багатьох десятиліть, надали докази того, що конкретні ситуації в області зайнятості можуть негативно позначатися на якості життя людей [15; 11].

ВИСНОВКИ

На регіональному та місцевому рівні показники якості зайнятості можуть використовуватися для виявлення тенденцій на ринку праці. Так, у разі економічної нестабільності необхідно знати, яким чином відбувається адаптація ринку праці не тільки з точки зору змін в оцінках кількісних аспектів зайнятості, а й якості зайнятості.

Групи показників якості зайнятості особливо корисні для виявлення зайнятих, що знаходяться на ринку праці в менш сприятливій ситуації. У цьому контексті можуть виділятися різні підгрупи населення: за рівнем освіти, за ознакою статі, віку, приналежності до етнічних меншин, інвалідністю тощо. Це вимагає збір даних за відповідними категоріями для забезпечення розбіжностей за кількісними показниками. Слід зазначити, що перелік показників може використовуватися для з'ясування

якості зайнятості в різних секторах економічної діяльності або в різних професійних групах.

Перспективи подальших розвідок. Питання статистичного оцінювання якості зайнятості є доволі широким та таким, що потребує комплексного вирішення. Подальші дослідження будуть спрямовані на детальне вивчення таких аспектів якості зайнятості, як відносини, пов'язані з зайнятістю, трудова мотивація, безпека і етика зайнятості, тривалість робочого часу і поєднання трудової діяльності та особистого життя, а також на розроблення відповідного набору статистичних показників, формування інформаційної бази дослідження та оцінювання якості зайнятості в територіальних громадах України.

Література:

1. Коваль С. Соціально-економічні проблеми якості зайнятості населення на ринку праці України / С. Коваль // Аспекти праці. — № 2. — 2012. — С. 20—25.
2. Корепанов О.С. Розвиток національної системи статистики трудової діяльності / О.С. Корепанов, Т.Г. Чала, Ю.О. Лазебник // Соціальна економіка. — 2016. — № 2. — С. 23—30.
3. Онікієнко В.В. Продуктивна зайнятість: зміст, актуальні проблеми і шляхи досягнення / В.В. Онікієнко, Н.І. Коваленко. — К.: Прінт-експрес, 2008. — 50 с.
4. Пасєка С.Р. Ефективна зайнятість як форма реалізації соціально-трудового потенціалу // Науковий вісник ЧДІЕУ. Сер. 1. Економіка: збірник наукових праць. — Чернівці: ЧДІЕУ, 2012. — № 2 (14). — 200 с.
5. European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions. Official Website [Electronic resource]. — Way of access: <https://www.eurofound.europa.eu/>
6. Europe 2020 strategy [Electronic resource] / European Commission. — Way of access: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/european-semester/framework/europe-2020-strategy_en
7. Fifth European Working Conditions Survey, Publications Office of the European Union, Luxembourg, Eurofound (2012) [Electronic resource]. — Way of access: <https://www.eurofound.europa.eu/publications/report/2012/working-conditions/fifth-european-working-conditions-survey-overview-report>
8. Fundamental Principles of Official Statistics [Electronic resource]. — Way of access: <http://www.unece.org/stats/archive/docs.fp.e.html>
9. Health and well-being at work. A report based on the fifth European Working Conditions Survey [Electronic resource] / Dublin: Eurofound, 2013. — Way of access: <https://www.eurofound.europa.eu/publications/report/2013/working-conditions/health-and-well-being-at-work>
10. Lozano E. Quality in work: Dimensions and Indicators in the Framework of the European Employment Strategy / E. Lozano // UNECE/ILO/Eurostat Seminar on the Quality of Work, Geneva, May 11—13, 2005. — Geneva, 2005. — P. 2.
11. Measures of Australia's Progress. Aspirations for our nation: A conversation with Australians about progress [Electronic resource] / Australian Bureau of Statistics, p. 91. — Way of access: <http://www.abs.gov.au/ausstats/abs@.nsf/mf/1370.0.00.002>

12. Measuring more than money: The social economics of job quality / Edward Elgar / Cheltenham 2011 Mucoz de Bustillo, Rafael et al., Edward Elgar, Cheltenham 2011.

13. Potential indicators for measurement of quality of employment [Electronic resource] / Note by the secretariat. Conference of European Statisticians, fifty-eighth plenary session, 8—10 June 2010. UNECE, 2010. — Way of access: www.unece.org/stats/documents/ece/ces/2010/9.e.pdf

14. Resolution Concerning Statistics of Work, Employment and Labour Underutilization (19th International Conference of Labour Statisticians, 2013) [Electronic resource] / International Labour Office, Department of Statistics. Geneva, ILO, 2013. — Way of access: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---stat/documents/normativeinstrument/wcms_230304.pdf

15. Statistical Framework for Measuring Quality of Employment [Electronic resource] / Conference of European Statisticians, 15—17 June, 2015. — Way of access: https://www.unece.org/fileadmin/DAM/stats/documents/ece/ces/2015/4-Extract_of_Framework_on_QoE.pdf

16. Stiglitz J. Report by the Commission on the Measurement of Economic Performance and Social Progress [Electronic resource] / J. Stiglitz, A. Sen, Jean-Paul Fitoussi, 2009. — Way of access: www.stiglitz-sen-fitoussi.fr

17. Vermeylen G. Quality in work and employment in the European Working Conditions Survey [Electronic resource] / Working Paper no. 4, UNECE/ILO/Eurostat Seminar on the Quality of Work, Geneva, May 11 to 13, 2005, p. 2. — Way of access: <http://www.unece.org/fileadmin/DAM/stats/documents/2005/05/labour/wp.4.e.pdf>

References:

1. Koval, S. (2012), "Socio-economic problems of the quality of employment of the population on the labor market of Ukraine", *Aspekty pratsi*, vol. 2, pp. 20—25.

2. Korepanov, O.S., Chala, T.G., Lazebnyk, I.O. (2016), "Development of the national system of labor statistics", *Sotsial'na ekonomika*, vol. 2, pp. 23—30.

3. Onikiienko, V.V. and Kovalenko, N.I. (2008), *Produktyvna zajniatist': zmist, aktual'ni problemy i shliakhy dosiahnennia* [Productive employment: content, topical issues and ways to achieve], Print-ekspres, Kyiv, Ukraine.

4. Pasioka, S.R. (2012), "Effective employment as a form of social and labor potential implementation", *Naukovyj visnyk ChDIEU*, 1, *Ekonomika: zbirnyk naukovykh prats'*, vol. 2 (14).

5. The Official Website of Eurofound (2018), European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, available at: <https://www.eurofound.europa.eu/> (Accessed 5 April 2018).

6. European Commission (2018), "Europe 2020 strategy", available at: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/european-semester/framework/europe-2020-strategy_en (Accessed 7 April 2018)

7. Fifth European Working Conditions Survey (2012), "Publications Office of the European Union", Luxembourg,

Eurofound, available at: <https://www.eurofound.europa.eu/publications/report/2012/working-conditions/fifth-european-working-conditions-survey-overview-report> (Accessed 5 April 2018)

8. The Official Website of UNECE (2018), "Fundamental Principles of Official Statistics", available at: <http://www.unece.org/stats/archive/docs.fp.e.html> (Accessed 5 April 2018).

9. Health and well-being at work. A report based on the fifth European Working Conditions Survey (2013), Dublin, Eurofound, available at: <https://www.eurofound.europa.eu/publications/report/2013/working-conditions/health-and-well-being-at-work> (Accessed 6 April 2018).

10. Lozano, Esteban (2005), "Quality in work: Dimensions and Indicators in the Framework of the European Employment Strategy", UNECE/ILO/Eurostat Seminar on the Quality of Work, Geneva, May 11 to 13, 2005, p. 2.

11. Measures of Australia's Progress. Aspirations for our nation: A conversation with Australians about progress (2018), Australian Bureau of Statistics [Online], p. 91, available at: <http://www.abs.gov.au/ausstats/abs@.nsf/mf/1370.0.00.002>. (Accessed 5 April 2018).

12. Measuring more than money: The social economics of job quality (2011), Edward Elgar, Cheltenham 2011 Mucoz de Bustillo, Rafael et al., Edward Elgar, Cheltenham.

13. Potential indicators for measurement of quality of employment. Note by the secretariat (2010), Conference of European Statisticians, fifty-eighth plenary session, 8-10 June 2010. UNECE, available at: www.unece.org/stats/documents/ece/ces/2010/9.e.pdf. (Accessed 7 April 2018).

14. Resolution Concerning Statistics of Work, Employment and Labour Underutilization (2013), 19th International Conference of Labour Statisticians, International Labour Office, Department of Statistics. Geneva, ILO, available at: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---stat/documents/normativeinstrument/wcms_230304.pdf. (Accessed 5 April 2018).

15. Statistical Framework for Measuring Quality of Employment (2015), Conference of European Statisticians, 15—17 June 2015, available at: https://www.unece.org/fileadmin/DAM/stats/documents/ece/ces/2015/4-Extract_of_Framework_on_QoE.pdf (Accessed 5 April 2018).

16. Stiglitz, Joseph; Sen, Amartya and Fitoussi, Jean-Paul (2009), Report by the Commission on the Measurement of Economic Performance and Social Progress, p. 49, available at: www.stiglitz-sen-fitoussi.fr (Accessed 5 April 2018).

17. Vermeylen, Greet (2005), Quality in work and employment in the European Working Conditions Survey, Working Paper no. 4 UNECE/ILO/Eurostat Seminar on the Quality of Work, Geneva, May 11 to 13, 2005, p. 2, available at: <http://www.unece.org/fileadmin/DAM/stats/documents/2005/05/labour/wp.4.e.pdf> (Accessed 7 April 2018).

Стаття надійшла до редакції 14.04.2018 р.